

§ 8

Underlag till budget 2022 med inriktning för 2023 och 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.

Ärendet

Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år. Den plan som nu är aktuell att ta ställning till omfattar åren 2022 - 2024. Stadens nämnder ska beskriva och analysera de kommande årens utveckling och konsekvenserna för staden. Nämnderna ska under respektive inriktningsmål ange strategiska satsningar kopplade till inriktningsmålen under treårsperioden.

Förvaltningen redovisar strategiska och prioriterade frågor med fokus på de frågor och faktorer som bedöms ha störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkter är befolkningsutvecklingen, konsekvenser utifrån covid-19 och andra omvärldsfaktorer samt förändringar i den egna verksamheten.

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2021.

Dnr EÅV 2021/12.

Yrkande

Veronica Palm m.fl. (S) yrkade

1. att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut,
2. att anta föreslagna budgetjusteringar i enlighet med Socialdemokraternas förslag till beslut på kommunstyrelsen den 24 april 2021, samt
3. att därutöver anföra

2021 blir det år då Stockholm startar om, för detta krävs en kommunledning som vågar satsa. Socialdemokraterna föreslår sex tydliga budgetprioriteringar:

1. *Massarbetslösheten ska brytas och fler företag ska kunna nyanställa*
2. *Bostadsbyggandet ska öka och klimatpåverkan minska*

3. *Tryggheten ska öka och utvecklingen med allt fler otrygga i skolan ska brytas*
4. *De elever som till följd av pandemin riskerar att inte klara kunskapsmålen ska få ökat stöd*
5. *Trygga anställningar med hög kontinuitet ska vara normen i äldreomsorgen och fler äldre ska garanteras ett tryggt boende*
6. *Kultursektorn och civilsamhället ska få det stöd som behövs för att kunna göra Stockholm till en levande stad igen*

Där utöver vill vi peka på några områden som kräver extra fokus efter pandemi och borgerligt styre.

Ungdomar har drabbats extra hårt både sett till jobb, skola och sysselsättning under det år som varit. Stadsdelen får inte svika de som vill få en första kontakt med arbetsmarknaden och få en meningsfull sysselsättning under sommaren. Enskede Årsta Vantör bör därför öka antalet sommarjobb och för att tillskapa fler platser behövs flera insatser i enlighet med vårt treårsbudgetförslag i kommunen. En utmaningsrätt bör införas där staden med hjälp av sommarjobbare åtar sig att städa och rusta nedslitna områden som medborgare rapporterar in. Fler sommarjobb kan skapas hos de kommunala bostadsbolagen för att förstärka skötseln och renhållningen i fastigheter och på gårdar. Låt unga jobba i parklekar och inrätta park- och strandvärdar. Vi ser dessutom stora vinster med att staden samverkar med civilsamhället för att unga ska kunna få feriejobb.

Vi måste ta fram en konkret handlingsplan för att ingen ung rekryteras till kriminella gäng. För detta skall trygghetsarbetet på skolan med fler vuxna och samverkan med föreningsliv förstärkas. Fältassistenter och mer öppen fritidsverksamhet. Vi måste satsa på de verksamheter som bygger motståndskraft mot brottsligheten. När Stockholm nu ska återstarta är det inte den organiserade brottsligheten utan det förebyggande arbetet som ska växa.

I den socialdemokratiska skuggbudgeten föreslog vi ett förstärkt anslag för introduktionsförskolor. Väl så viktigt är dock att stärka den generella schablonen. Det ger bättre förutsättningar för barn i förskolan och ger utrymme att nå fler barn men det innebär också att de barnskötare och förskollärare som gjort en heroisk insats under pandemin kan få bättre villkor och förutsättningar.

Det är uppenbart att pandemin skapat större isolering och därmed större utsatthet för våld inom familjens både mot barn och vuxna. Siffrorna pekar också tydligt på att medborgare i vår stadsdel drabbats extra hårt. Detta

samtidigt som socialtjänstens möjligheter att jobba uppsökande kraftigt begränsats av pandemin. Organisationer som jobbar mot sexuellt våld vittnar därtill om att andelen unga tjejer och kvinnor som söker sig till dem blir allt fler och tiden för att kunna få stöd ökar. När samhället nu återstartar finns det stora eftersatta behov som om inget görs riskerar innebära en fortsatt mycket stor otrygghet för många stockholmare. Vi föreslår därför en riktad satsning för uppsökande och förebyggande arbete mot våld i nära relationer.

Att det systematiska jämställdhetsarbetet inte tillräckligt prioriteras syns både i frågan om våld, i personalpolitiken och i välfärdsverksamheterna. Vi vill satsa på ökad medicinsk kompetens i äldreomsorgen med såväl en ökad grundbemanning som fler sjuksköterskor och undersköterskor i särskilda boenden och fasta anställningar även inom hemtjänst. Kompetensen för att svara upp mot de behov som redovisas exempelvis i utvärderingarna av stadens arbete under pandemin. Ett ökat stöd till äldreomsorgen ska förstärka satsningarna på ökad medicinsk kompetens, färre timanställningar och ökad personalkontinuitet samt ökade möjligheter till tryggt boende för äldre. Samma krav ska ställas på privat upphandlad verksamhet.

Avslutningsvis vill vi peka på de ekonomiska tillskott vår stadsdel fått av regeringen för att klara effekterna av pandemin. Vi vill säkerställa att dessa resurser går tillbaka till verksamheten och kommer medarbetare och medborgare till del.

Yrkande

Gustav Johansson (M) yrkade att nämnden ska besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden Gustav Johansson (M) ställde Veronica Palms m.fl. (S) yrkande mot sitt eget yrkande och fann att nämnden beslutar i enlighet med hans eget förslag.

Reservation

Veronica Palm m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Särskilt uttalande

Gustav Johansson m.fl. (M), Urban Rybrink (L), Ola Gabrielson (MP) och Elisabet Abelson (C) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Majoritetspartierna i stadsdelen har under denna mandatperiod arbetat hårt för att stadsdelsförvaltningen ska fokusera på kärnverksamheten och det kommunala uppdrag vi fått av Stockholms kommunfullmäktige. Det är glädjande att se att detta arbete ger resultat i såväl brukarundersökningar som i det ekonomiska resultatet. Ser vi framåt är det vår skyldighet att fortsätta detta arbete. Vi står inför stora utmaningar under de kommande åren. Effekterna av en global pandemi kan vi inte undkomma. Vi riskerar att stå inför en ökad efterfrågan på kommunalt stöd, inte minst inom försörjningsstöd. Många medborgare mår dåligt i om de restriktioner pandemin tvingat samhället till. Genom att ha ordning i ekonomin och satsa på de delar som är vårt uppdrag kan vi som stadsdel göra så stor nytta som möjligt för våra medborgare.

För att minska medborgares väg från försörjningsstöd till egenförsörjning vill vi att förvaltningen under de kommande åren utökar samarbetet med näringslivet och SBR.

Vi anser att det är viktigt att förvaltningen i inriktningsarbetet för budgeten arbetar kontinuerligt för att förbli en attraktiv arbetsgivare. Inte minst gäller detta för socialsekreterare som har ett komplext uppdrag. Detta blir allt viktigare då socialtjänsten behöver hantera ärenden med alltmer komplex problematik. Vidare är det viktigt med kontinuitet då det sociala arbetet bygger delvis på motivationsarbete som kräver relationsskapande med klienter, för att få en förändring på sikt. Staden och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning ska arbeta för att ge god service till medborgarna.

Majoritetspartierna anser att det är bra att förvaltningen arbetar med handlingsplanen för socialsekreterares arbetssituation och har ett tydligt fokus och tät uppföljning kring medarbetares arbetsmiljö. Förvaltningen skriver att fokus på hot och våld som medarbetare utsätts för, är ett förbättringsområde i stadsdelen. För att säkerhetsställa en framtida och god kompetensförsörjning och behålla erfaren personal menar majoritetspartierna att även det dagliga hatet som man får ta emot som socialsekreterare inte ska förglömmas. Detta kan vara en bidragande orsak till att man väljer att avsluta sin anställning då den psykosociala arbetsmiljön blir för svår. Det är då viktigt att man beaktar hat, hot och våld vid riskbedömningar som rör säkerhet i arbetet samt att personalen erbjuds handledning och stöd för detta. Här menar majoritetspartierna att de erfarna socialsekreterarna är extra viktiga att vara måna om i verksamheterna då de spelar en stor roll i stödet till kollegorna i ärenden där det förekommer hat, hot och våld.

Hat, hot och våld är tyvärr något vi även ser i samhället i stort. Enskede-Årsta-Vantör har ett utbrett problem med våld i nära relationer. Framför allt gäller

detta mäns våld mot kvinnor. Under pandemin har särskilda satsningar mot detta våld gjorts och majoritetspartierna vill se arbetet med att minska våldet i samhället i allmänhet och mäns våld mot kvinnor i synnerhet som ett naturligt inslag i budgeten de kommande åren.

Vi vill se att budgetarbetet innehåller en planering för arbetet med Agenda 2030. Speciellt inom området Klimat (SDG 13) vill vi se fler proaktiva åtgärder. Stadsdelen har redan kommit framåt med sådant som fossilfri transport, minskad energiförbrukning, och speciellt klimatsmart mat där vi tydligt är en förebild för andra förvaltningar. För att hålla tempot uppe är det viktigt att stadsdelen säkerställer fortsatt klimatkompetens. Vi önskar oss fortsatt arbete med natur inom stadsdelen; som våtmark, slätterängar och restaurering och underhåll av reservaten.

En annan viktig aspekt att ta med i inriktningsarbetet för budgeten är medborgarnas tillgång till och respekt för naturen. Under pandemin har det blivit mer tydligt att naturen utgör en viktig resurs för återhämtning för många som annars kan känna sig helt instängda och isolerade i bostaden. Fler besökare i parker och reservat ökar naturligtvis slitaget och nedskräpning, vilket skulle kunna motverkas med mer upplysning som tex bättre skyltning. Med ökad inflyttning och ökat intresse för natur ökar besöken till våra naturreservat. Det är såklart roligt men det ställer också krav på underhåll av våra naturreservat. Detta är något vi måste ta i beaktande i vårt budgetarbete.

I det sammanhanget läste vi med glädje medborgarförslaget om en 4H-gård i Snösättra. En sådan skulle absolut kunna höja Rågsveds attraktivitet och bidra till många barns (och kanske deras föräldrars) förståelse för naturen. Om denna idé skulle vara möjlig att förena med områdets status som reservat så vore det idealiskt att placera den i den södra delen av (det före detta) upplagsområdet, och gärna använda den även som informationspunkt för reservatet. En förutsättning är naturligtvis att vi kan skapa en bra och trygg livsmiljö för gårdens djur. Vi ser gärna att förvaltningen ser över möjligheten till en 4H-gård i Snösättra i framtida budgetar.

Särskilt uttalande

Lena Rydblom m.fl. (V) lämnade ett särskilt uttalande:

Av underlaget för budget de närmsta åren blir det tydligt att blågröna majoriteten inte tar ansvar för den ansträngning som ett år av pandemin varit för stadsdelens verksamheter. Vi ser inte att budgetförutsättningarna möter de utmaningar som ligger framför oss för att komma tillrätta med den ökning av arbetslöshet och ökat behov av ekonomiskt bistånd som delvis kommit som en

följd av det. Flera verksamhetsområden har inte fått tillräckliga medel för att möta löneökningar och övrig kostnadsutveckling – den skattesänkning på 16 öre som majoriteten genomfört har ansetts vara viktigare än välfärden kärnverksamheter. Den brist på finansiering av välfärden kommer fortsätta att urholka kvaliteten samtidigt som vi lärt oss vad en bristande välfärd kan kosta när den verkligen behövs.

Vi menar att det inte är möjligt att göra de satsningar på verksamheterna som skulle krävas för att återställa och omstarta efter pandemin. Stora nedskärningar drabbar inte bara brukare utan givetvis även stadens medarbetare. Vi ställer oss frågande till hur majoriteten ska värna om medarbetarnas delaktighet och hälsa i samband med att många personalgrupper ska minskas.

Nu när vi fortfarande står mitt upp i krisen ska all kraft självklart läggas på att begränsa smittspridningen och skydda våra äldre och andra riskgrupper. När den akuta krisen har avklingat krävs dock en genomgripande analys av hur staden har hanterat krisen och hur de strukturella förutsättningarna för stadsdelens verksamheter har påverkat möjligheterna att klara de allvarliga påfrestningar som pandemin har medfört. Av det vi hittills har sett behöver analysen inkludera segregationen, bostadspolitiken, personalpolitiken och inte minst stadens rådighet över välfärdsverksamheter som finansieras med kommunala resurser.

Den blågröna majoritetens ombildningar och låga byggande av allmännyttiga hyresrätter riskerar att ge stora konsekvenser för Enskede-Årsta-Vantörs möjlighet att tillgodose behovet av försöks- och träningslägenheter. De allmännyttiga bostadsbolagen står för i princip samtliga hyreskontrakt för försöks- och träningslägenheter. Bostadssituationen påverkar flera av stadsdelens verksamheter negativt, den är både kostnadsdrivande och ökar otryggheten för många kvinnor och barn som under lång tid hänvisas till kortsiktiga boendelösningar. Det minskar handlingsutrymmet att skapa trygga och säkra boenden för de kvinnor och barn som behöver lämna en våldsutövande man.

I Stockholms stad ska trygghet inte vara ett privilegium för några få, utan en rättighet för alla, oavsett var du bor. För att förebygga gängkriminalitet behövs det satsningar på en stärkt socialtjänst, en utbyggd avhopparverksamhet och en meningsfull fritid för barn och unga. tvärtom finns det starka signaler om att det ökar när offer isoleras med förövare.

Antalet vuxna och barn som behöver stöd och skydd och insatser till följd av relationsvåld att ökar. Detta kräver resurser då ofta hela personens livssituation

förändras såsom att ny bostad behövs, traumabehandling, att man tvingas sluta sitt arbete m.m. Förvaltningen ser även att fler barn utsätts för våld i olika former och det finns ett stort behov av långsiktiga trygga insatser. Enskede-Årsta-Vantör har tyvärr en hög andel våld och våldet mot kvinnor. Socialtjänsten utgör grunden i arbete för att säkra skyddsbehoven hos våldsutsatta kvinnor. Socialtjänsten behöver ännu mer förstärkning av resurser och särskilt avsatta pengar för relationsvåldsteamet i stadsdelen. Tidigare rödgrönrosa majoritet startade en handlingsplan för biståndshandläggare och socialsekreterare, det viktiga arbetet måste prioriteras för att vi ska kunna behålla biståndshandläggare och socialsekreterare i vår stadsdel.

Inför höstens budget anser vi det är särskilt viktigt att prioritera följande verksamheter.

- *Äldreomsorgen*
- *Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri*
- *Arbetsmarknadsåtgärder*
- *Förskolan*

Viktigt att staden satsar resurser på kompetensförsörjning, det framgår i underlaget att det finns stora behov av kompetensförsörjning inom exempelvis Förskolan, hemtjänst, äldreomsorg och socialtjänsten. Vi står inför stora pensionsavgångar som måste mötas av nyrekryteringar och kompetensutveckling. Tidigare rödgrönrosa majoritet avsatte 200 mnkr till en kompetensutvecklingsfond, och över tiotusen medarbetare inom framförallt välfärdsverksamheterna fick möjlighet till efterlängtat och angelägen kompetensutveckling.

Vi vill också framhålla behovet av stadens stöd till arbets sökande. En förändrad statlig arbetsmarknadspolitik i och med omstruktureringen av arbetsförmedlingen kan innebära ett större kommunalt ansvar att ordna insatser för vissa arbets sökande, vilket kan komma att leda till ökade kostnader. Vi vill påpeka att detta i kombination med en redan dämpad ekonomisk utveckling som nu har följts av många varsel och många branscher som har det svårt till följd av corona-pandemin är det viktigt att staden tar ett övergripande ansvar för arbetsmarknadsfrågorna och att stadsdelen får tillräckliga resurser för att möta ökningen av arbets sökande. Det kommer att behövas kraftfulla åtgärder för att ta oss ur den arbetslöshetskris som vi just nu befinner oss i och som förvärrats av pandemin. Många av de som nu förlorat sitt arbete kommer ha svårt att hitta ett liknande jobb framöver och det behövs ett stärkt stöd för att ställa om.

Särskilt uttalande

Tobias Karlsson (SD) lämnade ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna har presenterat en reservationsbudget i kommunfullmäktige där vi tydligt går igenom Stockholms stads ansvarsområden och verksamheter. För en utförligare beskrivning om våra inriktningsmål samt underlag för budget 2022 samt inriktning för 2023 och 2024 hänvisar vi till detta dokument. Stadens arbete kommer även fortsättningsvis präglas av den pågående pandemin och det är av stor vikt att stadens förvaltningar fortsätter att prioritera kärnverksamheten även under kommande verksamhetsår eftersom de också kommer att präglas av Covid-19.

Ersättaryttrande

Lisa Palm (Fi) lämnade ett ersättaryttrande.

Om jag hade haft rösträtt hade jag yrkat på

- 1. att avslå förvaltningens förslag till beslut, samt*
- 2. att därutöver anföra*

Feministiskt initiativ har en annan vision om staden än den grönblå majoriteten. Istället för skattesänkningar och utförsäljningar har vi lagt en budget för att Stockholm ska vara en välfärdsstad som satsar på kvinnor och barn. Målen återspeglar den riktning Feministiskt initiativ att Enskede-Årsta-Vantör ska ta.

Feministiskt initiativ har i sin budget följande mål för staden:

- 1. Ett Stockholm som är helt*
- 2. Ett demokratiskt Stockholm som respekterar mänskliga rättigheter*
- 3. Ett öppet och levande Stockholm*
- 4. En välfärdsstad som satsar på kvinnor och tjejer*
- 5. Ett jämställt Stockholm fritt från våld och förtryck*

Vi vill i underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 särskilt poängtera följande:

En grupp som drabbats särskilt hårt till följd av pandemin är kvinnor och unga. Vad gäller sysselsättningsgraden i Stockholm, så även i Enskede-Årsta-Vantör, återhämtat sig helt för män medans den fortsätter att minska för kvinnor. Utrikesfödda kvinnor var redan innan pandemin en sårbar grupp när det gäller försörjning och svåra att nå med traditionella metoder. Under det rödgrönrosa styret gjordes satsningar på det uppsökande arbetet gentemot gruppen och verksamheten med stadsdelsmammor startades upp. Dessa satsningar behöver

förstärkas och byggas ut för att möta utvecklingen efter pandemin. Stadsdelen jobbar framgångsrikt med stadsdelsmammor. Vi vill utveckla satsningen och saknar tydliga skrivningar och hur vi kan vidareutveckla arbetet för att fler kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden ska nå egen försörjning.

Medarbetarna i Enskede-Årsta-Vantör har slitit hårt under pandemin och hållit samhället under armarna när många isolerades och försökte begränsa smittan. Arbetet för heltid som norm ska gälla för alla anställda behöver intensifieras. Sjukfrånvaron i stadsdelen är alarmerande och det är framförallt inom kvinnodominerade arbetsplatser som förskola och äldreomsorg som den är hög. Mindre stress och mer makt över sitt arbete behöver vara i fokus i arbetet för att minska sjukfrånvaron. En redan ohållbar och stressfull situation har förvärrats under pandemin. Vi vill satsa på personalkontinuiteten, ha reflektionstid på schemat och fortsätta utveckla äldreomsorgen med goda arbetsvillkor för personalen.

Mäns våld mot kvinnor tar inte paus under en pandemi, tvärtom finns det starka signaler om att det ökar när offer isoleras med förövare. Enskede-Årsta-Vantör är en stadsdel med hög andel våld och våldet mot kvinnor finns i alla åldrar och samhällsklasser. Socialtjänsten utgör grunden i arbete för att säkra skyddsbehoven hos våldsutsatta kvinnor. Med vår budget och målinriktning hade socialtjänsten fått förstärkning av resurser, med särskilt avsatta pengar för relationsvåldsteamet i stadsdelen. Därtill vill vi säkerställa ekonomiska resurser för att vid behov möjliggöra längre placeringar på skyddat boende. Vi vill se satsningar på hedersrelaterat våld och förtryck inom gruppen personer med funktionsnedsättningar och ökat kompetens i frågan om äldre som sätts för hedersvåld. Handlingsplanen för biståndshandläggare och socialsekreterare måste prioriteras och återupptas.

Vi saknar skrivningar om hur vi kan stödja det fria kulturlivet i stadsdelen. Vi vill att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, tillsammans med trafikkontoret, skapar fler lekrum i stadsdelens centrum för att skapa mer rörelse och tryggare torg där alla vågar vistas enligt Feministiskt initiativs budgetförslag "barn i centrum". Pandemin har drabbat kulturbranschen hårt. Vi vill se mer offentlig konst i stadsdelen för att stärka lokala kulturutövare. I samarbete med kulturförvaltningen vill vi öka andelen offentlig konst och på så sätt tillgängliggöra kultur för fler.

Med minskade ambitioner från staden centralt är det viktigt att stadsdelen fortsätter arbetet med jämställdhetsbudgetering och jämställdhetsintegrering och fortsätter utveckla och systematisera det pågående arbetet med att redovisa individbaserad statistik uppdelad efter kön. Där skillnader synliggörs ska

*analys göra och en åtgärdsplan ska tas fram för att komma till rätta med
snedfördelningen av resurser. Även här saknas tydliga skrivningar om hur vi
ska komma vidare i det strategiska jämställdhetsarbetet.*